

4. Volný čas a zábava Свободно време и забавления

4.1. Obecné pojmy Общи понятия

fandit, -ím *несв.* запаля́нко съм; проявя́вам се като запаля́нко, като запале́н привърженик

fanoušek *м.* фен, запаля́нко: **sportovní** ~ спортен запаля́нко

fotit, -ím *несв.* снѝмам, фотогра́фирам: **dát se** ~ снѝмам се

fotografie *ж.* фотогра́фия, снѝмка: **černobílá, barevná** ~ чѐрно-бяла, цвѐтна снѝмка, фотогра́фия; **amatérská** ~ любите́лска снѝмка; **příručka** ~ посóбие по фотогра́фиране, по фотогра́фия

galerie *ж.* галѐрия: **Národní** ~ Национа́лна галѐрия

hrát, hraji (si) *несв.* 1. игра́я (си): ~ **si s panenkami** игра́я на кѹкли, игра́я си с кѹкли; ~ **si s míčem** игра́я на то́пка, игра́я си с то́пка; ~ **si na schovávanou** игра́я на криѐница; ~ **karty** игра́я ка́рти, на ка́рти; ~ **šachy** игра́я ша́х, на ша́х; ~ **kulečnick** игра́я билия́рд; ~ **tenis, kopanou, házenou, hokej** игра́я те́нис, фу́тбол, ха́ндбал, хо́кей 2. сви́ря: ~ **na klavír, na housle, na hudební nástroj** сви́ря на пи́ано, на цигу́лка, на музика́лен инструме́нт; ~ **z not** сви́ря по но́ти; ~ **nazpaměť** сви́ря по па́мет

klub *м.* клуб

kolotoč *м.* вѣртеле́жка

koupaliště *ср.* къпа́лня, открит ба́сейн, гра́дски плаж

kresba *ж.* рисѹнка, гра́фика; ~ **tužkou** рисѹнка с мо́лив

kreslit, -ím *несв.* рисѹвам гра́фика, черта́я: ~ **náčrt** скици́рам, пра́вя ски́ца

kultura *ж.* култу́ра: **hmotná/materiální** ~ матери́ална култу́ра; **duchovní** ~ духо́вна култу́ра; **lidová** ~ наро́дна култу́ра

malovat, -uji *несв.* рисѹвам (с бо́и)

muzeum *ср.* музе́й: **národopisné, technické, městské** ~ етногра́фски, техни́чески, гра́дски музе́й; **Národní** ~ Национа́лен музе́й

návštěva *ж.* посещение, гóсти: **jít na ~u** отивам на гóсти

navštívit, -ím *св.* посетя, отида на гóсти

oddech *м.* почивка, óтдых

oddychovat, -uji *несв.* отпочивам си, отдъхам

odpočinout si *св.* почи́на си, отдъхна

party *ж.* па́рти: **organizovat** ~ организи́рам па́рти

relaxovat, -uji *несв.* почи́вам си, релакси́рам

tanec *м.* танц; **společenský** ~ салóнен танц; **klasický** ~ класи́чески танц; **lidový** ~ наро́ден танц; **kolový** ~ хорó; **požádat o** ~ покáня на танц; **vyzvat přítomné k ~ci** покáня присъстващите да танцуват

tancovat, -uji *несв.* танцúвам: ~ **latinskoamerické tance** танцúвам лати́ноамери́кански танци, лати́но

tleskat, -ám *несв.* ръкопля́скам

trávit, -ím *несв.* прекарвам: ~ **volný čas** прекарвам свобóдного си време

událost *ж.* събитие

umělecký *прил.* 1. който се отна́ся до изкúство: ~ **spolek** сдружéние на хóра на изкúството; творческо сдружéние; ~ **á dráha** пýт в изкúството; ~ **é památky** пáметници на изкúството 2. худóжествен: ~ **é dílo** худóжественo произведéние; ~ **á hodnota** худóжественa стóйност; ~ **á fotografie** худóжественa фотогра́фия

umění *ср.* изкúство: **výtvarné** ~ изобразително изкúство; **filmové** ~ кинoизкúство; **divadelní** ~ театрално изкúство; **užité** ~ приложно изкúство; **lidové** ~ наро́дно творчество, наро́дно изкúство; **Akademie muzických** ~ Акаде́мия за изящни изкúства

vítěz *м.* победител: ~ **zápasu, turnaje** победител в борба, в турни́р

volno *ср.* свобóдно време

volný *прил.* свобóден: ~ **čas** свобóдно време

vstupenka *ж.* (входен) билéт: ~ **na představení, do muzea** билéт за представлéние, за музéй

vstupné *ср.* входна такса: **zaplatit** ~ платя́ входна такса

výstava *ж.* 1. изложба: **uspořádat ~u obrazů** организи́рам изложба на картини
2. изложéние: **Světová** ~ Светóвно изложéние

výstavní *прил.* изложбен; който се отнася до изложба: ~ **siň** изложбена зала, изложбен салон; ~ **katalog** каталог на изложба

vystupovat, -uji *несв.* изпълнявам, представям се (на концерт, представление и др.)

zábava *ж.* забавление

4.2. Sport Спорт

aerobik *м.* аеробика

atlét *м.* атлет

atletický *прил.* атлетически: ~**á disciplína** атлетическа дисциплина

atletika *ж.* атлетика; **lehká** ~ лека атлетика

badminton *м.* бадминтон, федербал

basketbal *м.* баскетбол

běh *м.* бягане: **překážkový** ~ бягане с препятствия; **štafetový** ~ щафетно бягане; **přespolní** ~ крос; **závod v ~u na krátké (střední, dlouhé) vzdálenosti** състезание по бягане на къси (средни, дълги) разстояния; ~ **na lyžích** ски-бягане

běhat, -ám *несв.* бягам

běžecký *прил.* който се отнася към бягане; ~**á dráha** писта за бягане; ~**á obuv** обувки за бягане, шпайкове

biatlon *м.* биатлон

bojový *прил.* боен: ~**é umění** бойно изкуство

bowling *м.* боулинг

box *м.* бокс

bránka *ж.* врата

brankář *м.* вратар

bronz *м.* бронз

brusle *ж.* кънки

bruslit, -ím *несв.* пързаям се с кънки

cvičit, -ím тренирам, играя, правя физически упражнения

cyklistika *ж.* колоездене, **dráhová** ~ колоездене на писта

čára ж. линия: **branková** ~ го́ллиния

dostihy м. мн. ко́нни надбя́гвания, ко́нни състеза́ния: ~ **s překážkami** ко́нни надбя́гвания с препа́тствия; **sázet na ~zích** зала́гам на ко́нни състеза́ния

dráha ж. пи́ста: **atletická** ~ пи́ста за атле́тика, **bowlingová** ~ бо́улинг пи́ста

dres м. еки́п: **reprezentační** ~ нацио́нален еки́п, еки́п на нацио́на́лния отбо́р

dvojhra ж. си́нгъл (в те́ниса)

finále ж. фина́л

finálový прил. фина́лен: ~ **zápas** фина́л, фина́лен ма́ч, двубо́й

finiš м. фина́л, фи́ниш

fitnes м. фи́тнес

fitnesscentrum/fitcentrum ср. фи́тнес це́нтър, фи́тнес клуб

fotbal м. фу́тбол: **jít na** ~ оти́вам на ма́ч

fotbalista м. фу́тболист

fotbalový прил. фу́тболен: ~ **zápas** фу́тболна сре́ща, ма́ч; ~ **é hřiště** фу́тболно игри́ще; ~ **míč** фу́тболна то́пка; ~ **klub** фу́тболен клуб

gól м. гол: **dát** ~ вка́рам го́л

golf м. голф

gymnastika ж. гимна́стика: **sportovní** ~ спо́ртна гимна́стика; **moderní** ~ худо́жественна гимна́стика; **nápravná** ~ лече́бна, изпра́вителна гимна́стика

házená ж. ха́ндбал

házet,-ím несл. хвѣ́рлям

hod м. хвѣ́рляне, мя́тане: ~ **diskem** хвѣ́рляне на ди́ск, ~ **kladivem** хвѣ́рляне на чу́к, ~ **oštěpem** хвѣ́рляне на ко́пие

hokej м. хо́кей: **lední** ~ хо́кей на лед; **pozemní** ~ хо́кей на трева́

hokejový хо́кеен; ко́йто се отна́ся до хо́кей: ~ **á hůl** стик за хо́кей; ~ **é brusle** кѣ́нки за хо́кей; ~ **zápas** хо́кеен ма́ч, ~ **á extraliga** хо́кейна ви́сша ли́га

horolezec м. алпини́ст

horolezectví ср. алпини́зъм

hráč м. игра́ч

hrát; -uji *несв.* играя: ~ **fotbal** играя футбол; ~ **tenis** играя тенис

kluziště *ср.* зимна пързалка: **umělé** ~ изкуствена пързалка; **přírodní** ~ естествена пързалка

kopaná *ж.* футбол: **hrát ~ou** играя футбол; **jít na ~ou** отивам на (футболен) мач

koupaliště *ср.* открит басейн за къпане, за плуване; лятна къпалня: **dětské** ~ детски басейн

koupání *ср.* къпане

lyže *ж. мн.* ски: **jezdit na ~ích** карам ски, пързаям се със ски; **jet na ~** отивам на ски, заминавам (на планина) да карам ски; **vodní** ~ водни ски; **skoky na ~ích** ски-скокове

mužstvo *ср.* отбор

plavání *ср.* плуване: **pěstovat závodní** ~ състезател по плуване съм, плувец състезател съм; **synchronizované** ~ синхронно плуване

plavat, -u *несв.* плувам: **(ne)umím** ~ (не) мога да плувам; ~ **prsa, znak, motýlek, kraul** плувам бруст, гръб, бъртерфлай, кроул; ~ **po proudu, s proudem** плувам по течението; ~ **proti proudu** плувам срещу течението

plavec *м.* плувец

puk *м.* шайба

reprezentace *ж.* национален отбор

rozhodčí *м.* съдия

semifinále *ж.* полуфинал

skok *м.* скок: ~ **do dálky** скок дължина; ~ **do výšky** скок на височина; ~ **na lyžích** ски скокове

snowboard *м.* сноуборд: **jezdím na ~u** карам сноуборд

sport *м.* спорт: **dělat** ~ **závodně** упражнявам спорт като състезател; **amatérský, profesionální** ~ аматьорски, професионален спорт; **rekreační** ~ ваканционен спорт, спорт в свободното време; **vrcholový** ~ върхов спорт, спорт за високи постижения; **vodní** ~у водни спортове; **zimní** ~у зимни спортове; **sálové** ~у спортове, спортване в зала

sportovat, -uji/uju *несв.* спортувам

sportovec *м.* спортист

sportovkyně ж. спортистка

sportovní прил. спортен: ~ **reportér** спортен репортер; ~ **oblečení** спортен екип, спортно облекло; ~ **výkon** спортно постижение; ~ **soutěže** спортни състезания; ~ **zbraň** спортно оръжие, оръжие за спортна стрелба; ~ **auto** спортен, състезателен автомобил

střelba м. стрелба

šachy м. мн. шах, шахмат

tenis м. тенис: **stolní** ~ тенис на маса, пинг-понг

tenisový прил. тенисов, отнасящ се до тенис: ~ **á raketa** ракета за тенис; ~ **kurt**, **dvorec** тенискорт; ~ **míč** топка за тенис; ~ **turnaj** тенистурнир, турнир по тенис

tenista / tenistka м./ж. тенисист/тенистка

trampolína ж. батут

vítěz м. победител, шампион: **olympijský** ~ олимпийски шампион

vítězství ж. победа

volejbal м. волейбол: **plážový** ~ плажен волейбол

zápas м. състезание, борба, спортна среща: **přátelský** ~ приятелски мач, приятелска среща

4.3. Dovolená, odpočinek О́тпуска, почи́вка

cestovat, -uji нескв. пътувам, пътешествам: ~ **po Evropě, po celém světě** пътувам по Европа, по целия свят; ~ **letadlem** пътувам със самолет

cestovní прил. пътен, пътнически, туристически: ~ **kancelář** туристическо бюро, туристическа агенция; ~ **ruch** туризъм; ~ **pas** задграничен паспорт

cizina ж. чужбина

dovolená ж. отпуск: **placená** ~ платен(а) отпуск(а); **neplacená** ~ неплатен(а) отпуск(а); **mateřská** ~ отпуск(а) по майчинство; **mít ~ou** имам отпуск(а), в отпуск(а) съм; **vybrat si celou ~ou** използвам цялата (си) отпуск(а), взема си цялата отпуск(а); **být na ~é** в отпуск(а) съм; **jet na ~ou na hory, k moři** заминавам в отпуск(а), на почивка на планина, на море; **strávit ~ou u moře** прекарам отпуск(а) на море

hrad м. крепост, замък

hradní прил. крепостен, който се отнася до крепост: ~ **věž** крепостна кула; ~ **nádvoří** вътрешен двор на крепост; ~ **stráž** крепостна стража

chalupa ж. вила

chata ж. хижа; вила

jezdit, -ím нескв. пътувам; движа се с превозно средство: ~ **autem (autobusem, vlakem)** пътувам с кола (с автобус, с влак); ~ **za hranice/do ciziny** пътувам за/в чужбина; ~ **na lyžích (na bruslích, na loďce)** карам ски (кънки, лодка); ~ **na koni** язда кон; ~ **na kole** карам колело

jízdenka ж. билет за пътуване: **poloviční** ~ билет с намаление 50%; **zpáteční** ~ билет за отиване и връщане

lázně ж. мн. баня, бани: **městské** ~ градска баня; **veřejné** ~ обществена баня; **léčebné** ~ лечебни бани; **jít se vykoupat do ~í** отивам на баня (градска, обществена); **jet do ~í (na léčení)** отивам на бани (на лечение), в бальнеолечебен курорт

letadlo ср. самолет: **dopravní** ~ транспортен самолет; **bezmotorové** ~ безмоторен самолет; **letět ~em** летя, пътувам със самолет; ~ **se zřítilo** самолетът катастрофира, падна

letiště ср. летище, аерогаза: **přistát na ~i** кацна, приземя се на летище

mapa ж. карта: **turistická** ~ туристическа карта

odpočinek м. почивка, отдих

opalovat se,-uji/-uju se нескв. пека се на слънце

památká ж. паметник, забележителност: **historická** ~ исторически паметник; **návštěva ~ek** посещение на забележителности

park м. парк: **národní** ~ национален парк; **zábavný** ~ увеселителен парк

pěší прил. пешеходен: ~ **zóna** пешеходна зона

pěšky нар. пеша, пеш, пешком

prázdniny ж. мн. ваканция: **hlavní, letní** ~ лятна, годишна ваканция; **pololetní** ~ срочна ваканция; **být na ~ách, mít** ~ във ваканция съм, имам ваканция; **jet někam na** ~ замина някъде за през ваканция, за да прекарам ваканция

průvodce м. екскурзовод: **turistický** ~ пътеводител, гайд

stan м. палатка

tábořit, -ím нескв. лагерувам: ~ **pod širým nebem** лагерувам под открито небе

turistický *прил.* туристически: ~é **značky** туристическа маркировка; ~á **mapa** туристическа карта; ~á **chata, noclehárna** туристическа хижа

turistika *ж.* туризъм

ubytování *ср.* настаняване

ubytovat se, -uji/-uji se *св.* настаня се (в хотел, на квартира)

výlet *м.* излет, екскурзия

4.4. Televize Телевизия

moderátor *м.*, водещ (на телевизионно предаване и под.)

moderovat, -uji *несв.* вода (на телевизионно предаване и под.)

novinář *м.* журналист

přenos *м.* предаване, излъчване: **přímý** ~ пряко предаване

seriál *м.* сериал: **televizní** ~ телевизионен сериал

televize *ж.* телевизия: **černobílá, barevná** ~ черно-бял, цветен телевизор; **dívat se na ~i** гледам телевизия; **vystupovat v ~i** участвам в предаване по телевизията

televizní *прил.* телевизионен: ~ **obrazovka** телевизионен екран; ~ **přijímač** телевизор, телевизионен приемник; ~ **anténa** телевизионна антена; ~ **přenos**,

vysílání телевизионно предаване; ~ **přenosový vůz** подвижна телевизионна станция, подвижно телевизионно студио; ~ **studio** телевизионно студио; ~ **pořad** телевизионно предаване, телевизионна програма; ~ **inscenace** телевизионна постановка;

4.5. Hobby Хоби

chodit, -ím *несв.* ходя: ~ **na rybu** ходя за/на риба, ~ **na houby** ходя за гъби

koníček *м.* занимание, хоби

kutil *м.* човек, който непрекъснато майстори нещо: **domácí** ~ човек, който непрекъснато майстори нещо вкъщи

mánie *ж.* мания, силна страст: **sběratelská** ~ колекционерска мания

modelovat, -uji *несв.* моделирам: ~ **postavu z hlíny** моделирам фигура от глина

obliba ж. влече́ние, харе́сване: **mít v ~ě něco** обичам не́що, обичам да се занима́вам с не́що, има́м влече́ние къ́м не́що, не́що ми е хо́би

ochotník м. любите́л, самоде́ец, непрофесиона́лен актйо́р

rybařit, -ím нескв. лова́ риба

rybářský прил. рибаре́ски: ~**á vesnice** рибаре́ско село; ~**á síť** рибаре́ска мрежа; ~ **prut** (прът за) въдица; ~ **lístek** риболовен билет

sběratel м. колекцио́не́р

sběratelství ср. колекцио́не́рство, колекцио́ниране: ~ **poštovních známek** колекцио́ниране на по́щенски ма́рки

sbírat, -ám нескв. съби́рам; колекцио́нирам: ~ **známky, odznaky, mince** съби́рам ма́рки, значки, моне́ти

4.6. Turistika Тури́зъм

batoh м. ра́ница

celní прил. митнически, грани́чен: ~ **kontrola** гра́ничен контро́л

celnice ж. митница

celník м. митничар

hotel м. хоте́л

hranice ж. гра́ница: **přechod přes ~i** мина́ване на гра́ница

horolezec м. алпини́ст

horolezectví ср. алпини́зъм

chata ж. хи́жа: **horská** ~ плани́нска хи́жа

kemp м. къ́мпинг

kufr м. 1. ку́фар 2. бага́жник на кола́

mapa ж. ка́рта: **automapa** автомоби́лна ка́рта

motel м. моте́л

památka ж. забележи́телност: **prohlížet si** ~у разгле́ждам забележи́телности

pokoj м. ста́я: **jednolůžkový/dvoulůžkový** ~ е́динична/дво́йна ста́я; ~ **s výhledem na moře** ста́я с изглед къ́м море́то

průvodce *м.* 1. придружител 2. екскурзовод 3. нъръчник, пътеводител

rezervace *ж.* резервация: **udělat** ~i направя резервация; **stornovat** ~i анулирам резервация

rezervovat, -uji *несв.* резервирам, правя резервация

taška *ж.* чанта

túra *ж.* поход, преход; **horská** ~ планински преход

turista *м.* турист

ubytování *ср.* настаняване: ~ **v hotelu/v podnájmu** настаняване в хотел/на квартира

ubytovat se, -uji se *св.* настаня се (в хотел, на квартира)

vízum *ср.* виза

zahraničí *ср.* чужбина: **odjet do** ~ отпътувам, отида в чужбина; **zájezd do** ~ екскурзия в чужбина

zahraniční *прил.* чуждестранен

zájezd *м.* екскурзия, пътуване: **pobytový** ~ почивка; **poznávací** ~ познавателна екскурзия

zavazadlo *ср.* багаж: **příruční** ~ ръчен багаж